NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1898 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ NĂM 13 JUILLET 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Cả hai kỳ báo, Trung-Bắc Tân-Văn và Nông-Cổ Mín-Đàm	12$00	6$50	3$50	1$50
Các hàng vũ	6$00	3$00	1$50	0$50
Các công-sở	6$90	3$50	1$75	0$60
Ngoại-quốc	6$00	3$00	1$50	0$50
Nam-kỳ và Cao-miên	6$30	3$25	1$65	0$55
Bắc kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	6$00	3$00	1$50	0$50
Ngoại-quốc	6$00	3$00	1$50	0$50

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : I. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
1re page : Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Những nhà hào-phú nên dùng tài-sản mình thế nào?

Ngày nay chẳng phải nói ai cũng rõ rằng kim-tiền có một cái thế-lực không gì sánh kịp; làu nên công nay việc khác, danh tỏ thế gian cũng đều là nhờ về tiền tài cả. Câu « có tiền mua tiên cũng được » là một câu mà ta thường nói xưa nay, tưởng không phải là một câu quá đáng nữa.

Vì kim-tiền có cái thế lực vô-song như thế, nên ngày nay hầu khắp thế gian đâu đâu cũng xu-hướng về cái chủ-nghĩa kim-tiền, đâu đâu cũng sùng bái tài thần một cách rất là mãnh-liệt. Từ kẻ bần dân đến bậc vua chúa tư bản nông-phu tới quan tế-tướng, ai nấy đều ra công cố sức cho đạt được cái mục-đích của mình, tức là mục-đích kim-tiền, nghĩa là sao cho được của nhiều lấy rẫy, trước là thỏa mãn những mối dục-vọng của mình, sau là có thể thi thố những thủ-đoạn lừng lẫy, những công-nghiệp rực rỡ lẻ hồng lưu tiếng lại đời sau.

Ấy ai cũng đều có cái mục-đích ấy, song đạt được đến mục đích khó khăn ấy thì thật chẳng được bao người vì kiếm ra tiền của nào có phải là một việc dễ dàng. Những người vì không có vốn liếng, hay vì cách khác mà không được mục-đích, thì được công chúng liền cho một tên chung, gọi là các nhà « bần phú » Trong bần-phú này tuy không phải là một hạng đáng sùng bái tôn-trọng cả, vì xét về phương diện đạo đức thì thật có lắm người đáng tội — song là một hạng ở đâu cũng có quyền có thế, có kẻ nể người vì, và quốc dân đều chú mục vào cả.

Đã được quốc dân chú mục quan chiêm đến thì những nhà bần phú phải tự cần mình nên làm thế nào cho công chúng khỏi dị nghị, cho thiên hạ phải khâm phục mình, như thế thì mới đáng được hưởng cái tài sản to lớn mà thần may rủi đã phó-thác vào tay mình. Mà phần nhiều thiên-hạ cả tụng hay đàm tiếu mình là ở như cái cách dùng tài-sản của mình mà ra. Vậy những nhà bần phú nên dùng công-nghiệp một cách cho chính đáng để khỏi phải mang tiếng là thần gửi của, là bọn hại đời. Lợi-dụng công-nghiệp của mình thế nào cho hợp luân-lý, cho phải nhân-đạo, đó là một vấn nghĩa-vụ tối quan-trọng của các nhà bần phú đó. Muốn biết rõ cái nghĩa-vụ ấy thế nào thì những nhà bần phú nên tự mình hỏi mình rằng: « Làm giàu để làm gì? » Nếu trả lời được câu hỏi đó một cách chính đáng tức là hiểu nghĩa-vụ mình đó.

Phải, làm giàu để làm gì? Hỏi thế tất trả lời có lắm cách khác nhau. Người thì bảo làm giàu cốt để khỏi phải quỵ lụy kẻ khác; người thì bảo làm giàu cốt để sung sướng thân mình; người thì bảo làm giàu cốt để có thể giúp đỡ cho nhà, cho nước, cho kẻ khó người nghèo vân vân. Đại để thường thấy trả lời như thế. Nay ta thử xét xem những cách nhà giàu dùng của thế nào, xem cách nào là đích-đáng hơn cả.

Trước hết là làm giàu cốt để của lại cho con, tức là cách thông dụng nhất ở nước ta ngày nay. Làm cha mẹ ai là chẳng nghĩ đến cái tương lai của con cái, ai là không lo cho con sau này khỏi phải nỗi lầm than khổ sở, ai là không tìm cách để cho con khỏi lớn khôn được hưởng một cái hạnh-phúc hoàn-toàn. Cha mẹ nghĩ như thế thật là chí phải; nếu làm cha mẹ mà không nghĩ đến hậu-vận cho con, thì gặp sao hay vậy, phú thác cho số phận, cho ông trời, con mình sau này sung-sướng hay khổ sở cũng mặc, không để tâm đến cả, như thế thì làm cha mẹ mà có cần tư tưởng ấy thì chắc chẳng mấy lúc mà nhà suy nước đổ! Nhưng để của cho con có phải là một cách đích đáng không? Có phải là một cách làm cho con quyết nhiên không phải khổ sở không? Điều đó thật chưa lấy gì làm chắc! Hiểm chi người để tiền nghìn bạc vạn lại cho con, để bao nhiêu nhà cửa ruộng nương lại cho con, mà chẳng may gặp phải đứa con hư, thì không mấy nỗi cái công-nghiệp kia cũng hay tan đi mất, mà cái khổ cũng kéo đến bên mình! Không những tiền của để cho con không làm cho con được hoàn toàn, có khi lại vì tiền của để lại ấy mà làm cho con thành hư thân mất nết cũng nên. Vậy cách để của cho con không phải là một cách dùng tiền đích đáng. Một nhà đại phú Mỹ là ông Carnégie có nói rằng: « Thường thường tiền nghìn bạc triệu để lại cho con là một cái hại rất lớn cho con, sự đó thật đã có nhiều. Người cha để của hàng triệu lại cho con thường không phải là vì muốn sự tốt cho con, mà thường là vì tính khoe khoang của mình. Không phải là tại thương con yêu con mà để nhiều tiền nhiều của cho con, mà thường là muốn được tiếng cho mình, nên mới dùng tiền một cách khốc hại như vậy. » Lời nói thật là chí lý, thật là hiểu thấu tâm-lý người đời, những nhà bần phú trông nên suy xét.

Ngoài cách để của cho con, lại còn một cách nữa không thông thường như cách trên, thỉnh-thoảng ta mới nghe thấy nói đến, mà ta cho là một cách đích-đáng cao-thượng hơn. Cách này thường hay dùng ở bên Âu bên Mỹ, còn ở xã hội Việt-Nam nhà thì hình như chưa có mấy khi. Cách đó tức là cách lúc gần chết, một nhà phú-hào thường hay làm từ chức-thư để công-nghiệp tài-sản hiến vào một, hay nhiều công cuộc nào mà xem ra là có ích cho cả quốc-dân hay cho cả nhân loại, như là những hội phúc, hội thiện, hội thương-tế, hội văn-học, văn vân... Cách dùng tiền của như thế tuy rằng không hại gì cho xã-hội, song có thể bảo là một cách hoàn toàn đích đáng được không? Xét cho kỹ mà xem thì cách đó thực chưa thể bảo là đích-đáng được. Này như khi một người nào cho ta một vật gì mà người ấy vì lẽ này hay cớ khác không thể giữ lại được, thì ta có công nhận người ấy là có lòng rộng rãi, có bụng yêu người, ta có thật lòng cảm ơn người ấy không? Hay là ta cho người ấy là bất đắc dĩ mới phải cho ta cái vật đó? Một nhà bần-phú khi gần chết mà để của cải lại cho một hội thiện hay hội phúc nào, thường trong bụng xét rằng cái của kia ta không thể hưởng được nữa thì còn giữ lại mà làm chi; âu là ta hiến vào cuộc này hội khác, vừa được tiếng nhân từ bác ái mà chung qui ta cũng chẳng thiệt gì. Vậy cách dùng tài-sản như thế tưởng cũng không thể làm nên danh-giá cho nhà phú-hào kia được. Ông Carnegie có nói một câu sau này về cách dùng tiền như vậy: « Lắm nhà đại-phú có hàng triệu khi biết mình sắp đến lúc không sao giữ được của thì đem của đó mà cúng vào những cuộc ích chung. Như thế không phải là có lòng quảng đại nhân từ gì; và đem cho những của mình không giữ được tất không thể bắt người ta phải đội ơn mình. Mà cho như thế không phải là một việc làm phúc vì không phải tự lòng thảo mà cho, chẳng qua theo lẽnh nghiệm khắc của tự nhiên mà cho đó thôi! » Xem như thì một người suốt đời có chí làm giàu, cho đến khi gần phải bỏ cõi đời mới chịu đem tiền của kia làm việc phúc đức công lợi, cũng chưa là biết cách dùng tiền đích đáng vậy.

Làm giàu để của lại cho con, không phải là một cách dùng tiền có ích lợi cho mọi người; lúc gần chết làm từ chúc-thư đem tài-sản cơ-nghiệp cúng vào những cuộc phúc đức lợi chung, cũng bảo không phải là một cách dùng tiền đích đáng; thế thì có của phải dùng của thế nào mới là hợp lẽ, mới là cao thượng? Thưa rằng nếu ta gặp vận may dịp tốt mà trở nên một nhà đại-phú thì ta phải coi cái tiền của cơ-nghiệp ở trong tay ta như là một vật gửi thiêng liêng, ta phải giữ gìn cẩn-thận và phải phân phát thế nào cho ích lợi mọi người, như thế mới là một cách dùng tiền đích-đáng cao-thượng đó. Ta nên hiểu rằng: một tiền to lớn mà ta được hưởng thụ kia, nếu phân chia ra mỗi người một tí thì chẳng dung được nên việc gì to tát có lợi cho đời, nhưng nếu vào tay một người thì có thể dùng nó mà làm nên những công-cuộc vĩ-đại có ích cho đời nọ đời kia được. Nào dùng tiền của ấy giúp vào việc khai-trí cho quốc-dân, nào dùng tiền của ấy giúp vào việc cứu-trợ cho kẻ khó (1) biết bao nhiêu là công-cuộc ích quốc lợi dân chỉ chờ những nhà hào-phú biết cách dùng tiền tán thành cho là thực hành ngay được.

Vậy những nhà hào-phú nên biết rằng: có tài có chí mà làm nên giàu nên có thật là đáng khen, nhưng nếu khi đã nên giàu nên có rồi mà lại biết dùng của cải một cách cao-thượng như đã nói ở trên, thì lại càng đáng khen đáng phục hơn nữa. Trước kia một nhà đại-phú khi làm-chung để tiền nghìn bạc vạn lại cho con, thường được người đời ca tụng; nhưng sau này số có ngày — mà ngày ấy cũng chẳng xa nào — sẽ có ngày công chúng không ca tụng một nhà hào-phú lúc gần chết mà còn giữ bạc vạn tiền nghìn vô-dụng trong tay. Không những thiên-hạ không ca-tụng mà thôi, có khi lại còn sỉ-tiếu nữa, vì người nào như thế tất là một người biển-lận, không nghĩ đến đồng-bào, chỉ biết có mình với tiền mà thôi, cho nên mới giữ lại những món tiền to những ấy, làm cho thành ra một món đồ vô ích cho đồng-bào, vô-bổ cho xã-hội.

Vậy thì nào ai là bậc phú-hào, ai là người có tiền muôn bạc triệu, ai là người có lắm ruộng nhiều nhà, cái tài-sản vĩ-đại, cái cơ-nghiệp to lớn mà thần may-rủi đã phó thác cho kia, phải nên liệu cách dùng sao cho ích lợi mọi người, sao cho khi lâm chung khỏi phải tiếng chê cười là kẻ ích-kỷ biển-lận, mà được thiên-hạ khen là một nhà hào-phú, biết dùng tiền một cách đích-đáng cao thượng hơn người.

B. G.

1) Như đàng lúc này là lúc người hai trăm ngoái, vì cái nạn hỏa-tai, mà phải chịu lắm cảnh khổ-sở, đang ngong ngóng chờ đợi các nhà bần-phú từ thiện ra tay cứu trợ, vậy ai là bậc bần-phú ở nước nhà tưởng nên ở ra tỉ-dụ biết những mình không phải là không biết cách dùng tiền đích đáng.

Nhân dịp ngày hội 14 Juillet, nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 1899 đến ngày thứ hai 17 Juillet 1922 mới ấn-hành.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 11 Juillet 1922

Việc triển hoãn trái khoán

M. Fischer, là hội-trưởng hội-đồng nước Đức đã tới Paris, sáng hôm thứ hai, ông đã thương-thuyết với các phái-viên tại hội-đồng Bồi-thường; Báo *Temps* nói rằng việc thương-nghị ấy chưa phải là chính-thức, mà hội-đồng bồi-thường chưa có nhận được lá đơn nào xin triển-hoãn trái khoán cả.

M. Schroeder, phó thượng-thư bộ Tài-chánh cũng đã tới Paris.

Cuộc hội-nghị La Haye

M. Chevilly, đại-biểu Đại-pháp tại hội đồng tiếc-lực có hỏi phái-bộ Quá-kích thì phái bộ ấy có nói: 1o Đồng-minh liệt-quốc phải trợ cấp cho chánh-phủ cho không phải là trợ-cấp cho tư-gia nước Nga; 2o Phái-bộ của chánh-phủ Quá-kích không có thể công-nhận được những khoản bảo-chứng ghi trong các trái đơn cũ.

Chiến hôm thứ hai hội-đồng tư-sản đã hội nghị. Báo *Temps* nói rằng dư-luận ở Paris cho rằng chánh-phủ Quá-kích cố làm cho công việc hội-đồng không nên công cán gì.

Cái vận-đề Đông-âu

Báo *Temps* nói rằng chánh-phủ nước Anh sẵn lòng thương-nghị để giải hòa cho các nước ở Đông-âu. Nay mai có thể lập cuộc hội-đồng Giảng hòa được. Tại cuộc hội đồng ấy, thì đại-biểu của ba cường-quốc sẽ hội-nghị với đại-biểu nước Thổ và nước Hy-lạp. Song chánh-phủ nước Anh còn xin lãnh trừ vài khoản. Các khoản ấy các nước còn thương-nghị với nhau.

Bordeaux, ngày 12 Juillet 1922

Cuộc hội-nghị La Haye

Báo *Temps* có nói ngày hôm thứ tư các phái-viên sẽ hội-nghị với các phái-viên nước Nga, và tại hai hội-đồng Tư-sản và Tiu-lực, các phái-viên của liệt-quốc sẽ hỏi các phái-viên nước Nga nhiều vấn-đề, mà trong các vấn-đề ấy có vấn-đề này quan trọng hơn cả: Chánh-phủ Xô-viết có công nhận quyền lợi của các trạch chủ và các điền-chủ không?

Hội-đồng liệt-quốc về không trung vận-tải

Ngày hôm thứ ba, hội-đồng liệt-quốc về việc không-trung vận-tải của mười cường-quốc đã hội-nghị Hội-đồng này là một hội-đồng các nước đã kế hoạch trong bảo giác-ước ngày 15 Octobre 1919. Trong mười nước ấy thì có nước Pháp, nước Anh và nước Nhật.

Quan Poincaré có đọc diễn-văn khai mạc. Ngài có chào mừng các phái-viên, và có kể đến các công việc quan trọng của hội-đồng. M. Flandin phó thượng-thư bộ Không trung vận-tải trùng cử hội trưởng hội-đồng ấy.

Một quả khí-cầu nổ

Một quả hải-khí-cầu ở nước Anh đem tới Nhật-bản độ tháng Avril mới bị nổ. Cả khí-cầu cùng cái nhà để đều bị hỏng cả. May không ai bị hại cả.

Quốc-trái Đại pháp : 3% 57 65. — 4/ 1918 60 40 — 5/ 1915-1916 75,75. — 5/ 1920 59 45 - 6/ 1920 87,45.

Dật sự ông Lâm-Khắng

(LINCOLN)

Ông Lâm-Khắng là một vị đại-tổng thống ở nước Hoa-kỳ, nổi tiếng về cái công nghiệp phóng nô trong trận nam bắc Mỹ chiến tranh và thế kỷ thứ XIX. Ông lúc nhỏ nhà nghèo lắm, muốn học pháp luật mà khổ không có sách thuốc; phải bỏ tiền con đường xa kể hơn bốn bà lô-mét, tới nhà ông thị-cảnh-sát-trưởng mượn sách về nhà xem; trời lạnh đêm khuya, vẫn còn ngồi bên bếp lửa đọc không biết mỏi. Lúc mười lăm tuổi đã phải bỏ học đi buôn: khi vào làm một chức thư ký ở một cái thương điếm kia trong thành Nữu-ước, ông tự tri Anh văn mình chưa được giỏi, quyết chí học thêm, lập tức đi đến một cái chợ cách chỗ ở của hàng mình ở mười hai kí-lô-mét, mua một quyển văc-pháp Anh về nhà nghiên cứu được hết huyền diệu trong đó mới chịu đời tay. Một hôm có một ông rắc-lượng công trình sư lấy một quyển sách trắc-lượng tặng cho ông và bảo ông rằng: Khi nào anh xem thấu quyển sách ấy, rõ biết cái nguyên-lý trong sách, thì ta sẽ mưu cho anh cái địa-vị trong sở trắc-lượng; ông nhận quyển sách, ra vào ăn ngủ không lúc nào đời, trong sáu tuần lễ, nguyên lý trong sách không một chút gì không hiểu, lại nghiêm nhiên thành một nhà đại trắc lượng rồi. Ấy cái chí tiến thủ, cái công khắc-nhọ của ông nỗ-lực về việc học, thực khiến cho người ta phải kính mộ không cùng; và lại cái hoàn-cảnh khốn quẫn gian nan đến như thế, mà còn lấy kiên tâm nghị lực chiến thắng được như không; không trách cái công-nghiệp vĩ-đại của ông sau này, ông cầm lòng ở trong tay được là phải.

Dịch Tây báo.

Nói về sự đọc sách

(*Tiếp theo*)

3e Đọc sách phải kén chọn

Điều cốt yếu của sự đọc sách không biết sao mà nói cho cùng, nên cũng không cần nói chi cho lắm. Đại phàm người nào đã gọi là biết đôi chữ vẫn tự, cũng biết mến sự đọc sách, nhưng lại cần phải biết kén chọn mới được.

Hiện dụng của sự đọc sách thì như trên đã nói. Thế thì ta nên đem hết tài lực mua cho nhiều sách về không nghỉ đến thân thể mạnh hay yếu, suốt đời cắm đầu cắm cổ mà học, hết thảy các việc trong xã-hội đều bỏ mà không ngừ tới chăng? Điều đó thì dẫn ai cũng biết là không thể làm như thế được. Thế thì nên thiệp liệp kẻ các sách để phó phang là người học nhiều chăng? Hay là chọn một số ít sách về mà cốt đọc cho kỹ chăng? Đó là một cái vấn-đề lớn ta cần phải nên nghiên-cứu. Vì pháp đọc sách người xưa thường có hai cách kén chọn: một là đọc nhiều, hai là đọc kỹ. Người thì cho đọc nhiều là vô ích, lấy đọc ít mà nghĩ kỹ là hơn, vì cho là nếu lực người có hạn, tham nhiều học lắm, thì lại dễ quên, mà sức kỳ ức lại vì đó mà suy kém. Lại có người cho là đọc, sách ít thì ra đời không đủ ứng dụng, vì xét nghiệm chưa được mấy mà cái tri-thức không khỏi hẹp hòi, phải có đọc cách nhiều thì nẫu chất mới rộng. Tuy nhiên, đọc nhiều thì vẫ-là hay, nhưng phi người có thiên-tư thông-tuệ khác thường và có chí khí kiên-nhẫn thì mới nên đọc nhiều, bằng không thì thực không nên. Vả chăng chính những người thích đọc nhiều, thì tựu trung cũng có phần riêng chuyên đọc, chứ không phải cái gì cũng cứ xem trán đi đâu, nên người ta nói học rộng mà nước thúc lại là cái nghĩa thế. Ta nước chán vào một cái vườn hoa mà xem trăm hồng nghìn tía, phỏ tươi tỏ đẹp rực rỡ ở trước mắt mình, ngào ngạt hương đưa thú nào ta cũng thích thưởng cả. Nhưng nếu ra cứ vòng quanh khắp vườn ngắm trông một lượt rồi vứng đi ra, lúc bấy giờ có ai hỏi cái thú chơi hoa biết được những gì, thì hẳn ngậm ngùng không nói được, như vậy cả một vườn hoa kia có lịch gì cho mình không biết hoa mà lại là người không biết chơi hoa. Ôi! Đọc sách nhiều mà không bổ ích, cũng như thế vậy.

Trước khi chưa phát minh ra phép in hoạt bản, thì các nước bên Âu-châu sách vở rất ít, các nhà hiếu-học khổ vì nỗi muốn đọc mà không có sách, đôi khi tìm được một quyển thì giữ gìn qui hóa không gì bằng. Ngày nay nhờ có phép hoạt bát rất là tiện lợi, các sách vở in ra mỗi ngày mỗi nhiều, từng chồng, từng đống, từng kho, từng nhà không biết bao nhiêu mà kể. Bởi đó mà ngọc đá hỗn bác, xấu tốt lẫn lộn, sách đọc mà có ích cũng nhiều, mà sách đọc mà có hại cũng không phải là ít. Chọn sách hay mà đọc, thì cốt ở người độc-giả tự có nhãn quang biết phân biệt mới nên, nếu không thì cái bể sách ngút ngàn kia làm sao mà đọc cho khắp, bằng có đọc khắp được chăng nữa, thì phần bổ ích cũng không bõ được cái công khó nhọc gửi mài. Phương chi các sách thuộc về chính-trị, văn-học, pháp luật, kinh-tế, cái tính chất cũng với các sách khoa học không cùng, thế tất về các sách khoa học đều tương tự nhau, dẫu có xem nhiều nhưng đều làm cho phần trí-thức của mình được tăng thêm; còn như các sách chính-trị, pháp-luật, văn-học, kinh-tế, thì mỗi nhà đều có một ý kiến riêng, cái tiết thì không giống nhau, khiến cho người đọc như ở vào giữa bể rộng, không biết đâu là bến là bờ, dẫn có cố đọc cho nhiều cũng

po Võ Phi Hùng Cựu Hồ Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chụ · Kho sách cũ Sài Gòn
Từ rofilms của Cornell

là vô ích, cho nên những nhà hiếu-học mà nếu được là những nhà đại-học-vấn xưa nay, đều là biết chọn sách mà đọc, chuyên tâm trí ý mà khảm phá được những lý do vậy.

Cách chọn sách thấy mà đọc, thì cổ nhân đã nói tự mình nên biết cẩn thận mà chọn những quyển mình thích đọc thích xem. Vì ở người khác mà chọn, thì ít khi hợp được ý mình, đã không hợp ý thì dẫu đọc cũng không có thấm thía gì cho ta, còn mong gì cho học-vấn có tiến-bộ được nữa. Nay những các thứ sách xấng bậy, tuy nó để liệt, mà nó lại có cái ma-lực rất lớn, các bậc thiếu-niên, đọc sách mà không biết chọn, thì bị ngay cái ma-lực những sách xấng bậy ấy nó quyến dỗ mà sinh nhiều cái hại rất to. Vì như các cậu thiếu niên học-sinh được ngồi lúc còn ở trong gia đình thì cha mẹ dạy nuôi, ra nơi trường học, thì thầy bạn khuyên dỗ, cho nên khi chưa phác cứ theo vào con đường hiếu để khỏi ai mà đi. Trong cái buổi chỉ khi chưa định đó nếu rời gia-đình học-hiệu mà một nhiên ra đời, thì khó giữ cho hay được vì trong đời người hay cũng lắm, người đó cũng nhiều, hễng ngay tiếp xúc bên mình, không sao phân biệt, mà cái ma-lực người đó nó dẫn dụ mình bao giờ cũng nhay hơn người hay. Rồi ra kẻ thì lấy lợi động mình, kẻ thì lấy sắc dỗ mình, dần dần mà tuy ngọc lúc nào không biết. Người đọc sách cũng thế, không biết cẩn chọn thì sử hệ thấy sách là vỡ vậy lấy đọc, lúc thì quyển nay lúc lại quyển khác, hay không biết đó không hay, rút cục lại thì kết quả cũng chẳng ra gì cả.

4· Phương pháp đọc sách

A) Khi giao tiếp quyển sách. — Nay ta thử xem khi giao tiếp một người nào mà bình-sinh chưa từng quen biết bao giờ thì cái ý tưởng thứ nhất thế nào ? — Người đo mà ở đời chưa có tiếng lắm gì thì sự giao tiếp đương nhiên không thực ở lòng mà ra, trong khi trò chuyện ngươi ấy dẫu có chân lý hay cũng coi thường mà không ưa ý tới ; dịch địa người lị ấy mà là người vốn có giá-trị lưng lẫy thì đề nhất kiến cũng vỗ vập làm như thể thân gần, dâu câu nói của họ vỏ vị nhạt nhẽo, cũng nghiêng tai mà ngạc nhiên cho như là có ngôn lý sâu sắc lắm. Ôi ! Thói đời thường tuế, người cũng nực cười, lấy thái độ ấy mà tiếp người thì thực là cản quá. Người ta không ai sinh ra mà đã có cái giá trị, ngay người không có tiếng đồi, vui đời na phải quả vô tài, mà sẽ đành-giá lấy lượng na không có kẻ đổi đời mua thêng. Phương chi các đấng đại nhân vật ở đời thường điềm đạm như không, nếu trong khi giao tiếp lấy cơ không có đành giá mà bỏ qua, thì thực là nhầm vậy.

Tiếp người thì thế mà tiếp sách cũng thế. Nay có một quyển sách nào lấy lẽ chưa thấy người khen, mà cười đó bỏ đi, không thèm để mắt tới ; đến quyển sách của nhà có tiếng thì thấy nói là khen, dẫu sách đó là văn-tự chơi đàn không ích gì cho quốc-dân cũng coi như là thần thánh. Cái sự nhầm lẫy thực có hại nhiều.

Như vậy thì trong khi giao tiếp với quyển sách nên như thế nào ? Cổ-nhân đã có dạy : Mỗi khi tiếp được một quyển sách, trong lòng chớ thiên lệch gì, phải bình tâm đọc cho hết lượt, rồi được tôn chỉ, xét được ý dụng, thì mới đoán định được hay dở.

B Phép chất nghi. — Được lúc đọc sách, phải nên suy xét đó tìm, lẽ đó đành thế ; nhưng gián hoặc có chỗ gián sáp quá cái sức của người đọc không đủ giải thích cho ra ; nếu có ông thầy bên cạnh thì có thể chỉ vẫn được, nhưng thầy không có thì ngờ lại càng ngờ. Ấy điều đó là một cái vấn đề rất khó khăn cho những người đọc giả. Tuy nhiên, trong sự rất khó lại có phần lợi rất to. Là trong khi ấy phải xem xét các sách, so về trước, chứng về sau, thì dần dần công khám phá được ra. Vì cái tư tưởng của người mà cứ hoạt động luôn không nghỉ thì phần nhiều trong khi bất ý ấy cái chân-lý bỗng xuất hiện ở trong tâm não mình.

Hồi trưởng đến nước ta những sách vở mà tự trong nước sản xuất thì từ xưa thực đã hiếm rồi, vì vậy mà người mình về phần học vẫn rất là kém cỏi, cái cớ không có sách đọc lẫy nó đã làm nên cái trở lực về đường tiến-hóa đã biết bao rày. Cho nên cái vấn-đề sách học của quốc-dân ta ngay nay thực là một cơ sở ta kíp phải nên bỏ, đắp vậy. Mới tự khi Âu hóa tràn sang nhờ công khai hóa của nhà nước mà về phần học vẫn đã thấy mở mang dần. Không kể những sách ngoài mà người mình ham đọc mỗi ngày một nhiều, vì đó là cái cơ-quan để hấp dẫn văn-minh, ngay ở trong nước vào mấy năm nay sách vở cũng thấy thi nhau xuất bản, hoặc dịch hoặc soạn, trong lúc mới mang cũng khá gọi là nhiều. Cái thực tế của các sách ấy đối với quốc-dân, dù hay dở, dù thực giả làm sao thì hẳn các nhà chân chính vẫn học để có dịch bình, không cần phải biện-luận làm chi, nay chỉ xin nói rằng : người ở đời cần phải đọc sách, mà người mình lại phải cẩn hơn ; sách đọc phải nên chọn mà nhất là người mình lại phải chọn lấy mới được.

S. B

LỜI ĐÀN BÀ

Phong cảnh chốn sơn-trang

Nươn buổi rảnh rang, chiều trời mát mẻ, rảo bước ngoạn cảnh kia một khoảng đương dài đặc trăng xóa, toàn cát nhỏ rì, hai bên vệ đường, xanh ta mấy hàng cây dương, bóng bỏ là đà, đoạn lại có nghỉ trẻ vào các thao-lạc, các sơn-tử đoạn lại có bầu đã. bằng các một tổng, rừng cây lúp-xúp, nội cỏ bơ thờ, veo von tiếng sáo mục-đồng, khoan khoái tấm lòng du khách. Ở đời cái xó đẩy nhau trong dâm bụi-bờ g, dây danh khóa - lợi, rang buộc mãi, nay mượn sự này mai tìm việc khác, ăn ăn nóng nống, được được thua thua lắm cho tinh-thần tiêu hao, tâm-trí phiền não, nông nổi lắm lúc, ngửi cũng hóa chán ; bởi vậy mà những người nào học đời xưa, thường muốn lánh mình ra ngoài cuộc-thế, tìm nơi thanh-vắng sơn thủy tự nhiên để cho tinh-thần tâm-não, mới giữ còn cái tư-tưởng cao-thượng, mà hòng mong bồ cứu cho nền đạo-đức loan-lý ; nếu không có cái cảnh tịch - mịch, lắc lòng đọc-đức không sinh nổi, cũng vì như người không ở gần chốn thị trường nhiệt-náo thời cái lòng cạnh-tranh tiến-hóa phải chịu tai sút dần đi, ấy là một cái lý-thế đương-nhiên, cho nên người ta cư-xử về quang cảnh nào, là cái quang cảnh ấy hay thực giúp ích người, hoặc làm ái như gió-bóa mây lặng, hoặc lòng lẩy như lòa đồi dẫu-sôi, giai do cảnh làm ra lòng phẩn nhiều, mà cũng tùy khí lòng lại làm ra nên cảnh, nhưng số ít.

Cái phong cảnh ở chốn sơn-trang, thời khi nào nó cũng có cái chiều yên lặng, cái thú thanh u hình-cây bóng-núi, sắc-lá dạng mây, tuy thuộc về vật hữu tình cả, vậy nên người ta thích chơi cảnh núi, không những giải tri tiêu khiển mà thôi, còn nguồn được một tư tưởng sâu xa thâm thâm vô hạn.

Đạm Phương nữ-sử.

Chương trình ngày hội 14 Juillet

Chương-trình các cuộc vui bán-quán đã đăng trong một kỳ báo trước, nay xin đăng lại để các bạn đọc báo tiện xem trong mấy ngày hội.

Ngày 13 Juillet

18 giờ : Bắn 21 phát súng đại-bác
21 giờ : Rước đèn. Rước rồng.
22 giờ : Chiếu bóng giữa trời trước cửa nhà hát Tây.

Ngày 14 Juillet

6 giờ : Bắn 21 phát súng đại-bác.
7 giờ : Đề n-bình.
8 giờ 30 : Leo cột mỡ tại vườn hoa ở phố hàng Than tại trước nhà ga xe điện bờ hồ Hoàn kiếm, tại vườn hoa Cửa Nam, tại trong chợ Hôm.

Leo đu tại khu đất bỏ không ở đường Thành (tất cả ngày lúc nào cũng có)

Thi xe tay ở đường Clémenceau (đường bờ Sông) chạy từ phố Leclanger đến chỗ cột Đồng-hồ rồi lại chạy lại.

Xe hành sải giải nhất 3 p ; giải nhì 2 p ; giải ba 1 p. — Xe cao-su hai cửa : giải nhất 5 p ; giải nhì 3 p ; giải ba 1 p. Xe cao su một cửa : giải nhất 3 p ; giải nhì 2 p ; giải ba 1 p.

Thi xe đạp cũng một đường như thi xe tay. Cuộc thi nhất giải nhất, 4 p. 0 / ; giải thứ nhì 3 p : giải thứ ba 2 p.

Cuộc thứ hai. Cuộc này những người được giải trong cuộc chơng được dự nữa. Giải nhất 3 p ; giải nhì 2 p ; giải ba 1 p.

Các trò vui vật như chọc thùng bắt trạch ở trước cửa nhà hát Tây.

16 giờ : Thi bơi chải ở hồ Hoàn-kiếm. Các giải là : 25 p ; 20 p. ; 10 p., 5p.

Leo cầu cầu ở chỗ trước sở Lục-lộ thành-phố trông sang.

Từ 16 giờ trở đi, ở đằng sau nhà hát Tây có cuộc thi đánh quần ; một giải 25 p. và ba giải 5 p.

16 giờ 30 : Thi xe kết hoa (chỉ thi con từ 6 tuổi đến 14 tuổi, rồi đến cuộc thi xe có bảy trò. Đường đi như sau này : Xe có hợp ở phố Beauchamp, đi sang đường Francis Garnier phố Dominé, ở phố Courbet, phố Paul-Bert, phố Gia-long, phố Rollandes, phố Henri Rivière, phố Dominé.

Về cuộc thi xe kết hoa là thi những xe đẹp được thưởng co

Về cuộc thi xe có bảy trò, thì có những giải sau này : 50 p ; 45 p. ; 40 p. ; 35 p. ; 30 p. ; 25 p. ; 20 p. ; 15 p ; và bốn giải 10 đồng

21 giờ : Thắp đèn điện ở đền Ngọc-sơn và bờ hồ Hoàn-kiếm. Đốt pháo thăng-thiên và đốt pháo Bengale.

Thi treo cờ thắp đèn ở ngoài cửa. Giải thưởng có 150 p. cả thảy, do một hội-đồng riêng sẽ phân phát.

22 giờ 30 : Cuộc khiêu-vũ chung tại trường thể thao của hội Sports Réunis ở phố Bobillot.

VIỆC HANOI

Nhân dịp ngày hội 14 Juillet, nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 1599 đến ngày thứ hai 17 Juillet 1922 mới ấn-hành.

Giá bạc. — Kể từ ngày 13 Juillet này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 71 00.

Quan Thống-sứ đến thăm Hội Bảo-trợ trẻ con Nam vừa rồi nhận — Sáng hôm qua, tức tư, quan Thống-sứ Bắc kỳ Monguillet đại nhân đã đến thăm hội Bảo-trợ các trẻ con Nam vừa nhận. Có M. Jaspar chánh hội hội, M. Détrie thư-ký. Mmes Hoàng-trọng-Phu danh dự hội-trưởng, Mazel, phó hội trưởng, Détrie, Mai và Liên, hội-viên ra nghênh-tiếp ngài

Quan Thống-sứ có xem xét kỹ càng các công việc của hội đã làm và ngài lấy làm ngợi khen cái mục-đích của Hội ấy lắm.

Việc hỏa-tai ở chợ Đuổi. — Số tiền của các nhà từ-thiện đã gửi đến.

Số thứ bảy :

Mme Etienne ở Hà giang...	5 p. 00
Mme Đặng Thuận (do Mme Hưng-ký chuyển đến cho bản-quán) Hanoi.....	10 00
M. Hiệu Đức-Mậu, 20, phố hàng Bồ Hanoi,.....	2 00
M. Sinh - Hòa, phố hàng Bông Hanoi.....	1 00
Các viên-chức tổng-sự tại nhà Ngân-hàng Đông-Pháp Hanoi (do M. Võ văn - Định chuyển cho bản-quán).....	21 80
Cộng.....	39 p. 80
Cộng số thứ 1, 2, 3 4 5 và 6., 567	20
Tổng cộng.....	607 p. 00

Bản quán xin thay lời các nhà bị nạn cảm tạ các nhà từ thiện đã gửi tiền đến. Số tiền ấy bản quán sẽ đệ trình quan Đốc-lý để phân phát cho các nhà bị nạn.

***

Tổng số quyên tiền giúp nạn hỏa tai đăng trong số báo 1596 ra ngày thứ ba 11 Juillet vừa rồi, có in lầm phương danh quan Huyện Kim-bảng là Võ-thiện-Đạm, chớ không phải là Võ-thiện-Thuật. Vậy nay cải-chính lại cho đúng, cải lỗi so-suất ấy chắc rằng quan Huyện cũng sẵn lòng mà miễn thứ cho.

***

Bản-quán có tiếp được mấy bức thư ở Haiphong hỏi rằng tiền giúp kẻ bị nạn hỏa tai ở phố chợ Đuổi, có giao cho người đi quyên có được không hay là phải gửi đến cho các bản-quán ? Vậy xin khỏi đáp để các nhà có hằng tâm hằng sản biết rằng tiền lâm phúc ấy dẫu ngài giao cho người đi quyên cũng được, miễn là người chắc-chắn thì thôi, vì người đi quyên lắt sao cũng phải gửi tiền cho các báo-quán, mà tiền của báo quán nào nhận được cũng có đăng tên lên báo sau cũng cũng đều phải nộp đến tay quan Đốc-lý Hanoi cả.

Nhân tiện xin nhắc để ngài nào vì việc nghĩa mà đi quyên nhờ cho rằng bề ông bà nào nhiệt-thành cũng được số nhiều, đại khái từ một trăm đồng trở lên thì nhờ ngài làm ơn xin hộ bức ảnh mà gửi cho bản-quán, bản quán sẽ in vào báo, gọi là để cảm-tạ tấm lòng qui báu ấy, như lời bản-quán đã nói trong mấy số báo trước đây.

AI HỎI NÁCH NÊN ĐẾN HIỆU

QUẢNG-TẾ

Ở phố hàng Bè (Cau-khô), số 8 Hanoi mà hỏi

Ở đây mới chế được thứ thuốc bột chữa bệnh Hôi Nách rất thần diệu, dù ai mới phải hay phải đã lâu, cũng chỉ soa trong một hộp thuốc là khỏi hẳn.

Ai muốn mua nên ở lại tận nơi hoặc viết thư về tận hiệu ấy mà mua, thì mới tránh khỏi được sự giả giối.

2029

Việc nhà Thực nghiệp ngân-hàng.— Trong số báo ngày hôm qua, bản quán đã nói qua về bản giao ước của hội Lĩnh-sự Đại pháp, và các chánh-phó Trung-hoa, nay xin dịch nguyên-văn bức điện tín ở Bắc kinh gửi đến nói về bản giao-ước ấy như sau này :

« Bộ Ngoại-sự Đại-pháp và chánh phó Trung-hoa hai bên đã ký bản giao-ước về việc dùng khoản tiền quyên phí để cứu-vớt nhà Thực-nghiệp ngân-hàng.

Một công-ty Đại pháp ở Bắc-kinh sẽ chủ-trương công việc nhà ngân-hàng. Công-ty ấy do chánh - phó Trung hoa kiểm duyệt. Chánh-phó trung-hoa nhận một phần chia ba tư-bản, thì trong số các viên quản lý cũng được một phần chia ba. Số tư-bản định là mười triệu quan. Công-ty được tám phần trăm về số tiền lời. Các công việc của nhà ngân hàng chỉ chuyên về nước Trung-hoa mà thôi. Các trái-chủ ở Viễn-đông, thì sẽ hoàn bằng trái đơn cả. Các trái-đơn ấy sẽ tính bằng kim viên Hoa-kỳ, hạn trong 23 năm thì hoàn lại hết. Các trái-chủ Âu-châu thì sẽ lấy số tiền lời mà hoàn lại. Khi nào các trái khoản lại hoàn tất số, thì nhà ngân hàng lại được tự kiểm duyệt lấy.

***

Có theo như lời điện tín Bordeaux ngày 13 Juillet thì cái phần của Đại-pháp trong khoản bồi thường về việc Quyên-phí kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi, còn được chín năm là 14.000.000 francs or, chín năm là 20.057.000 francs or, 5 năm là 14.461.000 francs. Số tiền ấy hai bên ưng thuận đem dùng để cứu vớt nhà Thực-nghiệp ngân-hàng, và để dùng vào những việc công ích của hai chánh phủ Đại-pháp và Trung-hoa.

Cuộc đua ngựa : — Như lời bản-báo đã đăng rất kỹ-càng trong số báo 1584 ngày 27 Juin vừa rồi, đến chủ-nhật này, 16 Juillet, đúng 3 giờ 45, tại trường Đua ngựa Hanoi ta, sẽ bắt đầu mở cuộc đua ngựa.

Lẽ ra cuộc đua ngựa này định mở vào ngày mai là ngày hội 14 Juillet song vì Hội-đồng tổ-chức các cuộc khánh-hạ ngày hội 14 Juillet có nói rằng trong ngày hội fly đã có nhiều cuộc tiêu khiển lắm rồi, bởi vậy Hội đua ngựa lại hoãn cuộc đua ngựa đến ngày chủ-nhật.

Quan Toàn-quyền Baudoin có gia ân cấp cho hội đua ngựa một số tiền là 200 đồng để tỏ chức nên cuộc đua ngựa năm nay.

Hiện nay trường đua ngựa đã sửa sang lại rất mới mẻ trơm tất, biển hẳn cái cảnh tồi-tàn đổ nát từ mấy năm xưa. Ấy thật là nhờ ở tấm lòng quảng-đại và quả quyết của quan Toàn quyền Long, quan phó Toàn-quyền Robin và quan Toàn-quyền Baudoin mới được nên thế vậy.

Lâu nay thành phố ta không có cuộc đua ngựa, vậy chắc đến chủ-nhật này, ai nấy sẽ cùng nô nức mà đi thưởng giám một cuộc chơi thanh-nhã ấy. Giá tiền vào trong rạp là 1 $. Các bà mà đi với đàn ông thì không phải trả tiền.

Chương-trình về cuộc đua ngựa này, hiện bản quán đã đăng rất rõ-ràng trong số báo nói trên rồi.

Quan Đốc-tơ Bicoman

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Hồi sinh, chuyên bệnh đàn-bà cùng con-gái, các chứng sài rẻ con, Bệnh đau mắt, bệnh giang mai và bệnh ngoài da cùng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở cửa cuối phố Gia-long số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ông nói số 314.

2947

Hội đồng cải tương mục súc. — Hội-đồng cải-tương việc mục-súc ở Bắc-kỳ đã hội-nghị sáng hôm thứ tư tại phủ Thống-sứ. Quan Cai-trị Lautier, công sứ Lạng-sơn chủ tọa.

Các quan có vấn về sự đổi ngoại mậu dịch — Chánh phủ định đặt các quan cố-vấn về sự đổi ngoại mậu-dịch tại Đông-pháp, nên mới rồi quan Thống-sứ Bắc-kỳ có hỏi ý kiến phòng Thương-mại nên đặt bao nhiêu viên chức thì đủ, thì phòng thương-mại Hanoi có bản như sau này :

Nam-kỳ : 3 ; Bắc-kỳ : 3 ; Trung-kỳ : 2 ; Cao-miên : 2. Như vậy thì cả Đông-pháp sẽ có 10 quan cố-vấn về sự đổi ngoại mậu-dịch cả thảy.

CÓ NHÀ BÁN

Hỏi ông ELLIES, Phố Đồng-Khánh Số 33. 3297

Tại phòng Thương-mại Hanoi. — Ngày 30 Juin, M. Declaux đã tỉ chức hội-viên phòng Thương-mại Hanoi. Phòng Thương-mại đã cử M. Bougnec thay ông.

M Declaux lại có chân trong hội-đồng tổ-chức cuộc Hội-chợ thì phòng Thương-mại cử M. Allemand thay chân ông.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

thứ 12 truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-trước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả : Nguyễn-Bải

... Môn-cơ đến đóng trại ở Bắc-nễ nghĩa là cách kinh-thành có bốn dặm tòa nghỉ-sự tưởng là người bảo hộ cho mình nên rất chuộng yêu, dân sự mỗi mong chờ đợi để *Môn-cơ* đến giải bày ý-kiến mà suy-xét được người. Nên *Đạt-ta-nhan* cũng chưa biết thế nào mà suy xét được cách để bình khiển tướng của *Môn-cơ Đạt* chỉ nghiệm xét mà ngợi khen thôi. *Môn-cơ* phò tắ một đảng nên không thể vào thành mà không gây nên hội loạn. *Môn cơ* mới hoãn binh lại ít lâu.

Thốt nhiên, không ai biết trước, *Môn-cơ* dưỡi binh-đảng ra khỏi *Luân-đôn*, kéo quân vào đóng trong thành, ở giữa đám trường giả, theo lệnh của tòa nghị-sự ; rồi trong lúc họp trong-lưu đang kêu ca vì *Môn-cơ*, quân lính đang ta-tháo chủ tướng, *Môn-cơ* thấy mình đã được phần nhiều người đồng ý thì ép tòa nghị-sự phải hỏi về, để cho một chính-phủ khác vào thay, mà không phải là một trò cười nữa. *Môn-cơ* công nhiên nói vậy, có nhẽ vạn cây gươm trợ lực, và ngay chiều hôm ấy lại có năm mươi vạn lương dân trong thành *Luân-đôn* vui mừng hớn hở mà đi theo nữa.

Đến sau, trăm họ đã mừng cuộc thắng ăn chơi long lỏ ngoài giữa phố rồ, nhân trước nhìn sau để lìm người nào làm chủ cho mình, thì nghe tin có một chiếc tàu vừa ra khỏi bến *La-Hay*, mang vua *Sắc-lê đệ nhị* và cả cơ nghiệp nhà vua. *Môn-cơ* nói với các tướng-sĩ rằng :

— Chư tướng, ta đi cung nghênh Thiên tử, là chân chúa của nước ta. Ai có lòng mến ta thì đi theo ta !

Mọi người nhìn nhau rồi ai cũng hoan hô rầm rĩ, *Đạt-ta-nhan* cũng mừng rỡ đánh rúng mình mà nói với *Môn-cơ* rằng :

— Chà chà ! Khẳng khái lắm, thưa ngài.

Môn-cơ rằng :

— Ngài cũng cùng đi với tôi chớ ?

— Cái đó đã hẳn ! Trời ơi, bầm nguyên-súy, nhưng xin nguyên-súy hãy làm ơn cho tôi biết nguyên-súy viết gì đưa cho *A-tốt*, nghĩa là bá-tước *La phe*, ... Ngu ên-súy cũng biết.. Ngày hôm nguyên-súy về tới trại,

Môn-cơ trả lời rằng :

— Tôi chẳng cần phải giấu ngài điều gì, tôi thảo tờ sớ để lên cho *Sắc-lê đệ nhị* Hoàng-đế, chỉ có mấy chữ sau này ; Tâu Hoàng-thượng, kẻ hạ-thần xin chờ thánh giá trong sáu tuần lễ nữa ở *Ba-nê* ».

Đạt-ta-nhan reo lên rằng :

— Á ! như vậy tôi không nói là khẳng khái nữa, bầm quan nguyên-súy, quả là một thủ-đoạn tài tình !

Môn-cơ đáp :

— *Đạt-ta-nhan* tôn-ông thật là sành trong những thủ-đoạn ấy lắm.

Quan nguyên - súy đi chơi sang nước *Ba-lan* với mà ngự-lâm pháo-thủ, bấy giờ chỉ nói bóng đến có một lần ấy mà thôi. *Đạt-ta-nhan* giữ ý làm ra bộ không hiểu.

A lô bá Đạt-ta-han lại gặp nhau trong quán Sừng-hươu lần nữa

Anh-cát-lợi quốc Hoàng đế ngự vào *Ba-sê* rồi vào kinh thành *Luân-đôn* một cách rất long trọng. Nhà vua đã triệu các em về, đem cả mẹ và em gái về theo. Nước *Anh-cát-lợi* bấy lâu được phòng thích, nghĩa là thấy sự ức bách, thấy sự yếu hèn, thấy những điều phi lý, nên chi khi vua *Sắc-lê đệ nhị* quay về nước, người trong tam quốc coi như một ngày hội-lớn ; dân *Anh-cát-lợi* bấy giờ chỉ còn nhớ rằng đó là người chúng đã chết mất dẫu cha. Bởi vậy những tiếng tung bỏ, những lời chúc tụng làm động đến tai thiều để tới nỗi nhà vua phải vào tai em là *Y-ốc* quận-vương mà nói nhỏ rằng :

— Hoàng-đệ ơi, quả là ta một nước dân sự mến yêu ta như thế này trong bấy nhiêu lâu thì nghe như cũng có lỗi tại ta đó chăng.

Đám rước đi thật là rực rỡ. Rồi đến tối trên lại càng thêm trịnh-trọng. Nhà vua lại nhỉ ngự ra, lại thấy được tươi nét mặt, đường như khác hẳn người đi, chẳng khác như mặt trời mọc mọc. Trong đám đông người rực rỡ những kẻ triều-thần với những người sang phục nhà vua, đường như cả bấy nhiêu người cùng không nhớ rằng mình đã đưa vua cha tán đề đến đoạn đầu đài ở điện *Bạch-lâu* ; trong đám ấy có một người mặc y phục trung ủy ngự-lâm pháo-thủ, trên cặp mũi mồng có duyên đang mỉn cười, mà mắt thì mải nhìn dân chúng tung hô rầm rĩ, và nhà vua làm ra đáng cảm-động, mà chỉ có ý chào những bậc giai-nhân đến đặt hoa dưới chân ngựa Người ấy ngẩm nghĩa rồi nỗi đứng xũng ở dọc đường, bỏ mặc đám rước cứ đi mà lẫn thẫn nói một mình rằng :

— Qui-hồ thay là cái nghệ làm vua ! Này đây là một ông vua mình mặc những vàng cùng chân châu bảo ngọc có kèm gì vua *Sa-lô-môn* đời cổ trăm những hoa như một cánh đồng mùa xuân ; nhà vua sắp thọc cả hai tay vào cái kho vô tận của các tôi con xưa kia phần nghịch mà bây giờ thật một dạ trung thành để thu vào kẻ có một hai xe bò vàng nèo. Chẳng nếm hoa như mưa bão, có lẽ đến vì được nhà vua xuống dưới, vậy mà vì thứ hai tháng trước đến đến đây, chẳng để nếm cho tên dạn cũng nhiều bằng hoa tới bây giờ. Quả, sinh vào cõi gì cũng có hay hơn, nói vậy cũng không phải với những người bên thường hay nói rằng người ta sinh ra tiện gui cũng là như nhau cả, chớ có can chi.

Đám vẫn đi, vua đi, tiếng tung bỏ cũng theo vào phía Hoàng-thành, vậy mà nhà vỗ-tướng ta vẫn còn bị người ta xỏ dấy. Người này lại nói :

— Chà chà ! Này biết bao nhiêu kẻ xéo lên chân ta, coi ta không ra gì cả, vì chẳng là người *Anh* mà ta đây là người *Pháp*. Vì nếu có ai hỏi những kẻ này : Ông *Đạt-ta-nhan* là ai ? thì chúng sẽ trả lời *Nescio vos* : e Tôi không biết ». Nhưng nếu ai nói với chúng rằng : Kìa vua ngự qua, kìa *Môn-cơ* tướng-quân đi qua, thì chúng sẽ gào thét vang lên : Thánh-hoàng vạn tuế ! *Môn-cơ* tướng-quân trường thọ ! gào thét đến khi hai là phỗi không còn thở được ra hơi nữa.

Người này vẫn nhìn dân chúng kéo nhâu đi một cách tinh đời. Lắm lúc lại có về rất khiên, mà nói rằng :

— Tuy vậy, tuy vậy, các chú kia ơi, các chú hãy nghỉ lại đôi chút xem vua *Sắc-lê* của các chú đã làm được những gì, *Môn-cơ* tướng quân đã làm được những gì, rồi lại nghĩ xem người các chú không biết là ông *Đạt-ta-nhan* tướng quân này đã làm được những gì, có lẽ vì các chú không biết mà hóa cho nên các chú không nghĩ đến. Nhưng, có can chi ! Vua *Sắc-lê đệ-nhị* đầu phải hiệt xứ là hương trong mười hai năm cũng vẫn là một ông vua lớn, *Môn-cơ* tướng-quân đầu phải đi du-lịch *Pháp-quốc* trong một cái hòm cũng vẫn là một ông tướng giỏi. Vậy thì : *Hurrah for the king Charles II ! Hurrah for the captain Monk !* (Tiếng chúc mừng của người *Anh*).

(Còn nữa)

VIỆC HỎA TAI!

Nhân hôm qua báo Trung-Bắc có đăng rằng có ngài nào quyên tặng việc hỏa tai ở phố chợ Đuổi người số 100 p. 00 thì sau sẽ xin ảnh các vị công-đức lấy mà lồng vào khung lên bảo tương để ghi cái nghĩa-cử của những nhà từ-thiện.»

Bản-hiệu sẵn thường làm ảnh cho báo quan Trung-Bắc ; khi in báo đã lại được tính tế làm, nên nghề ảnh in ấy xưa nay bản hiệu vẫn quen làm ; vậy ngài nào có lòng công-đức ấy, bản-hiệu sẽ chụp liền một bức ảnh thật khéo để in vào báo.

Xin các ngài chiếu cố cho

THUY-KÝ

18, Rue de la Citadelle, Hanoi

NỖI KẺ PHẢI ĐAU

Nhẩy bởi các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải ăn khi quốc mà đi chữa trước không phải đường, hoặc là đã khỏng chữa chắc nữa đi, nay bởi những người phải đau khi quốc đi kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; nhẩy bởi các người phải chạy lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh phế gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhỏ lớn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phải nhiều bệnh sẽ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không? Nào có bệnh mà không chữa đi, thì trong 5 năm, hoặc 10 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thai sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nào các người không muốn giống Nam Việt bao nhiêu đi, nên cần người khỏe mạnh giống Nam-Việt tiến diệt đi, thì cứ theo bệnh đi mới được.

Vậy có thật thế thì cho hiệu Bác-sĩ MONTÉS số 55 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào, đáng về chữa trước khi ăn cơm, thì nỗng một khỏa xúp, uống một lọ, thì ấy khỏe mạnh về hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12$.00

Bỏ từ 1$90 đến 2$00 (tùy theo giá bạc kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4$.45

Bỏ ra $.70 đến 0$80

Sáu lọ. 1$ 1 4 . 2$.50

Bỏ 3$90 đến 4$00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11$.60

Bỏ 1$70 đến 1$80

LE SIROP PHÉNOGLOBINE BYLA

Thuốc thảo-bổ bổ huyết

Một lọ . . . . . 11$.40

Bỏ 1$30 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người chết là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đưa bảo-hiểm mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người sống biết bao.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rễ năng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rễ nhiều nước nóng có ủ người cho nóng đã thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÉS, 55, phố Paul-Bert, Hanoi

Kỳ thi tuyển học-trò vào trường Cao-đẳng Thương-mại. — Nay mở ra một kỳ thi tuyển học-trò vào trường Cao-đẳng Thương-mại cho những người không có bằng thành chung, bằng Cao-đẳng tiểu-học và bằng Trung-học dự thi. Kỳ thi ấy sẽ mở tại Hanoi, Saigon, Huế và Pnhom-penh. Bắt đầu thi từ ngày 6 Septembre 1922 này.

Ai muốn ứng thi, phải làm đơn để đến quan Học-chính tổng-trưởng ở Hanoi. Hạn đến ngày 1er Août là cùng. Đơn ấy phải có đính các giấy má sau này :

1° Một bản giấy khai sinh ;

2° Một bản giấy chứng nhận của tòa-án ;

3° Một bản giấy khai hạnh kiểm ;

4 Một bản giấy của quan thầy-thuốc chứng nhận là người khỏe mạnh, đủ sức theo học được.

Thể lệ thi như sau này :

Kỳ thi viết

1° Một bài âm tả ; 2 Một bài luận Pháp-văn về kinh tế học ; 3° Một bài tính đố về số học hay đại số pháp ; 4° Một câu hỏi về Hóa-học Vật lý học hay Thảo-mộc học.

Kỳ thi vấn đáp

1° Học sách và giảng nghĩa ; 2° Toán học ; 3° Hóa-học. Vật lý học, Thảo-mộc học ; 4° Sử-ký ; 5° Địa-dư.

Còn kỳ tiếng Anh (dịch nghĩa và nói chuyện) thì cho bắt người bắt cưỡng.

Học-trò trúng tuyển sẽ được cấp học bổng hoặc ăn ở trong trường hay ở ngoài tùy ý.

Ai trúng tuyển sẽ có giấy báo riêng, và được giấy đi tàu không mất tiền đến về Hà-nội từ trước ngày 30 Septembre, khi tới nơi phải lại trình ngay quan tổng giám-thị trường Cao-đẳng, số 24 đường Rollandes để bên tên vào sổ cái của nhà trường.

Bà-tước Mông Kích-tô. — Bộ tiểu-thuyết tây « Bá-tước Mông Kích-tô » (Comte de Moute Cristo) của tôi dịch có quảng-cáo ở *Nam-Phong tạp-chí* số 59. Nhiều ngài có lòng yêu gửi thơ hỏi, tôi không thể trả lời riêng từng ngài được. Xin nói để các ngài rõ rằng : bộ tiểu thuyết này sắp xuất bản, không in kèm thêm vào chữ tây in thành từng quyển nhỏ, khổ sách không to quá, không nhỏ quá, lắc cắm ở nhà hoặc lúc đi xe hỏa, tàu thủy cầm xem rất tiện.

Vũ-công-Nghị

Tin buồn. — Bản quan được tin buồn rằng cụ thân mẫu M. Ng.-văn-Ngọc tức Chất là phóng sự nhà báo « *Avenir du Tonkin* » mới tạ thế hồi 3 giờ chiều hôm nay. Cụ hưởng thọ 65 tuổi. Đến thứ bảy hồi 7 giờ sáng sẽ làm lễ an táng ở địa phận làng Thổ-quan (Thịnh-hào). Vậy xin có lời chia buồn với M. Ngọc.

Hội Hợp thiện. — Bản hội kính-cáo các hội-viên chú có mở kỳ họp tại trong đất nước-trang biết :

Năm 1922, bản-hội cải lăng những mộ vô-thừa-nhận ở khu Giáp I, từ năm 1906 đến 1917 thì thấy nhiều ngôi vạn thì nát hết, xương thì mòn, xương lại chồng chất, trông thấy thật là thảm thương. Nếu bản-hội định đến tháng mười (Octobre 1922) năm Tây này, cải táng những mộ làng trong khu Bình I, từ năm 1906, đến năm 1915, mà không thấy người thân-nhân đến đem đi táng trong một khu riêng, để những vong vô-thừa-nhận được nát mồ.

Hễ ai chậm nào có mộ ký táng đã lâu ngày, hay là đánh mất giấy ký-táng, thì đến hỏi ông giám-trang bản-hội, số nhà 75 ở phố Paul Bert, thì ông ấy sẽ sẵn lòng thừa tiếp.

Hội Hợp thiện lại cáo.

Ngạch quan lại. — M. Vũ-Luyện, tri-phủ hạng nhì hết hạn nghỉ, nay bổ tổng sự tại tòa nhì phủ Tổng-sự, kể từ ngày 1er Juillet 1922.

Ngạch thư ký. — M. Vũ-duy-Nhan, thư ký hạng nhì tại Tòa sứ Hòa-bình được nghỉ 6 tháng, nửa lương.

Ngạch đạc điền. — M. Trịnh-minh-Điền, đạc điền công nhật, được phụ cấp mỗi tháng 10 p. kể từ ngày 6 Juin 1922 trở đi.

Thưởng hàm. — Nhân dịp 14 Juillet các phủ trưởng tỉnh Bắc-ninh có tên sau này đều được thưởng tặng cửu phẩm bá-hộ. (9.2)

M. M. Trương-hội Quỳnh, phố Tiên-an, Nguyễn-văn-Riệu, phố Ỷ-an.

Được phép khẩn hoang. — M. Nguyễn-thế-Vượng, chủ điền ở Phan-lương. (Tuyên quang) nay được phép khẩn hoang ở chỗ cạnh đấy, của mình, giáp giới những xứ sau này : bờ đồi Ngô, gò Lang Ngã hai. Ngòi ngang và ở trên bờ cái suối Phan-lương. Diện tích miếng đất ấy độ chừng 15 mẫu.

XIN CHÚ Ý

Các ngài bán *Trái-phiếu* muốn được giá cao. Xin chiếu cố đến hỏi tôi tại số 17 phố hàng Giấy (rue du Papier) Hanoi, tính cao hơn mọi nơi một đồi giá, đề khỏi thiệt thòi.

3232 **Lê-sinh-Cầu cẩn bạch.**

Việc đấu giá. — Hồi 16 giờ chiều 12 Août này, tại sở Công tác ở Hanoi sẽ đấu giá việc làm nhà ở cho quan Thanh-tra thứ 9 ở Lang Sơng-sơn.

Việc làm đáng giá 14.846$74

Ký quỹ tạm 250.00

Đôi câu-đối đáng truyền tụng. — Khi ở báo này sắp ấn-hành thì có tiếp được đôi câu-đối đề đền thờ bà Chiêm-quận ở trong bộ tiểu-thuyết « *Song phượng kỳ duyên* » của một cô nữ sĩ gửi đến. Lời văn đầu chân-thật, không khỏi là giọng dân-dã, nhưng rất có ý-vị, tỏ ra là một người đủ sắt lòng sơn, khiến người nghe phải cảm-động vô cùng vậy đến kỳ báo tiếp theo này sẽ xin đăng lục để các độc-giả nhàn lãm. Đàn bà biết làm câu-đối nôm thì cũng le thật, nước ta đã có cô lễ là đàn ông mà kheo giả, giỏi gì đàn-bà chẳng ? nhưng nếu đàn-bà thật thì kể việ mấy đông, nay xin cam chịu cái bệnh « *ta nghi* ».

BÁN NHÀ

Bản một cái nhà ở Đồ-sơn, có đủ cả các đồ dùng như là giường ghế, tủ, cốc, bát đĩa, vân vân.

Hỏi tại bản-quán.

3265

Cải chính. — Trong *Trung-Bắc* số 1589 ở mục thời-sự Bắc-kỳ, chỗ « Danh-dự bội-tinh » có tên M. Hoàng trung Thứ đăng làm là Hoàng-trọng-Tựu, vậy nay cải chính lại cho đủ ý.

Cái nạn ô-tô. — Ngày hôm qua, hồi 4 giờ chiều, có một cái ô-tô đi Sơn-tây về đến phủ Hoài thì đè phải một đứa trẻ con độ 11 tuổi, đứa ấy đem đến nhà thương Bảo-hộ để chữa thuốc thì chết ngay.

Các việc vặt. — Nguyễn-văn-Ổ hàng chè, Ng văn-Bạo đầy tớ ở đường hàng Cỏ, vì tội ăn-cắp và chứa đồ ăn cắp của Trần gia Thụy số 18 phố Cửa-đông, nên đã bị bắt.

Vũ ngọc-Tân tức Hòa, phu tải, Vũ văn-Hải, phu tải, Ng văn-Đọc, phu tải vì tội ăn cắp thóc, ở nhà ga Hanoi nên đã bị bắt.

Trần-đại-Quế, số 47 phố hàng Giấy có đơn kiện Tôn và Hoa, hiện còn đương trốn, vẫn bị ăn cắp 11 cái quạt máy.

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Chương trình ngày 14 Juillet. — 20 giờ rưỡi ngày 13 Juillet : Bước đèn.

Ngày 14 Juillet

7 giờ : Điểm binh.

Tiệc sâm banh ở dinh quan Chánh sau khi điểm binh.

8 giờ đến 11 giờ : Ăn chuối, nuốt giấy, liễm bột, đánh vật, bắt lợn, chọi gà, thi kéo xe đạch (để con đạch ở trong xe cứ thi) đập nồi, gánh nước thi, đánh đu, leo cột mỡ đánh đáo đĩa, hát chèo, múa rối, nhảy bị.

13 giờ phát chẩn ở Bắc-ninh và Đáp-cầu.

16 giờ rưỡi : ở Đáp-cầu thi thuyền thúng, bơi chải, cầu phao, thả vịt.

20 giờ : Đốt đèn, đốt thuốc xanh đỏ ở cửa tiền.

21 giờ rưỡi : Đốt cây bông ở Sông-cầu (có thời kèn).

Cây bông tả rất đẹp, khi lên trên giời thì nổ thành ra tàu bay, đèn và thuốc xanh đỏ.

Cước p. — Tối hôm mồng mười Tây vừa rồi, chuyến xe lửa bảy giờ có hai cậu học-sinh ở trường Bưởi về nhà, khi đến gần đò hồ, ngay chỗ đê xuống và quá gần trông ra, gặp bu tên lụng đồ nỏ ra cướp lội. Chúng đánh lên xe kéo và một người học-trò bằng cái bơi chèo rất đau, còn người học-trò nữa thì đâm trượt tran. May sao người xe và hai người học-trò chống-cự lại nổi lâu thì đám được một tên thả phạm Tân này đã chết và dân sở-tại đã khiêng lên nhà thương hồi tám giờ tối hôm qua đề khám xét.

SƠN-LA

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin gửi lời thăm tạ các quan, các ông, các bà ở tỉnh Sơn-la cùng các nơi, đã lấy lòng thân ái, mà gửi giấy chia buồn, cho đồ phúng viếng và đưa đám cha em và anh chúng tôi là :

Ông PHẠM-VĂN-CỦA

Chưởng-giáo trường Pháp Việt, Sơn-la

là thất ngày mồng 9 tháng năm nhuận vừa rồi.

Cô-tử : Phạm-đức-Vân

Anh : Phạm-đức-Hoành

Em : Phạm-văn-Chi

Phạm ngọc-Cốn

Phạm-thị-Viên

Phạm-văn-Thọ

Đồng gia quyến đẳng bái tạ.

NAM-ĐỊNH

Tỉnh khuyết. — M. Lê-minh-Nhã ; phán sự tòa Nam-án tỉnh Hà-nội ra coi nghị-định đổi về làm việc Văn-phòng-phủ Thống-sứ Bắc-kỳ. Từ khi ông làm việc tòa án đến nay đã được ngót năm năm, ông vốn là người hiền nhu, nên nay ông đổi đi, các bạn bè ai nấy có lòng tiếc lắm, nên ngày 11 Juillet vừa rồi các bạn đồng sự ông có đặt tiệc tại hiệu Nam-thông phán, kỳ lục ngạch tòa Sứ đều dự tiệc vui vẻ ấy. Trong khi tiệc, nào chuyện trò, nào cười nói rất là vui, khi gần tan tiệc, ông ký Ngô-vi-tuyển thay mặt các anh em đồng sự đứng dậy kể qua lý lịch ông, rồi chúc ông thượng lộ bình an, ông Nhân cũng đáp lại mấy lời rất thân ái để tỏ tấm lòng tiếc các bạn hữu. Tiệc đến quá chín giờ mới tan.

PHỦ-LÝ

Chết đuối. — Trưa hôm qua có một người con gái chờ đò ở bến Gạm, chẳng may ngã xuống sông, tìm mãi chưa thấy xác.

Thân anh đã xác như vợ. — Hồi ba giờ chiều hôm 6 Juillet, có một anh nghiện xác đến mua thuốc phiện ở hàng cô đội Trinh phố Quí-lưu, nhân khi người, bán nghành đi, anh ta liền xoáy 2 hộp thuốc bỏ túi rồi chạy. Khi người nhà biết được thì đã mất hai hộp thuốc rồi đã quả ý đáng nào. Chú nhà liền đưa trình sở cẩm.

Đồng cân em liệu cho ghi,

Ấy qui dẫu lỗi hay mà bắt bồn.

Vì chồng xin xải còn hơn.....

VIỆC KINH-ĐÔ

Cái cầu mới đã xong. — Cái cầu mới làm ở giòng Phú-cam bên cạnh nhà máy điện nay đã xong, cầu ấy làm theo kiểu mới dùng cốt bằng gỗ rất đắc bằng xi-măng kiên cáng rất kiên cố lắm đẹp. Ngày với cầu nay mới có một con đường thông với lối đường quanh lối Ngự-bình thì là một cái cầu, một lối đường mới xây và mới đắp rất là tiện lợi và thích hiệp cho những người đi lại trong làng ấy. Rồi đây thành-phố Huế mở rộng thêm thời nhất là nơi làng Phú-cam là một nơi rất tiện lợi cho bề thông thương lại vẫn là cái cảnh trí ở đó sẽ tăng mỹ hơn các nơi khác vậy.

Một cái cầu sắp thêm. — Ở khoảng giữa tiếp giáp với cầu Bến-ngự và cầu nhà máy điện nay nhà nước lại định làm thêm một cái cầu mới nữa cũng giống như kiểu cầu mới ở nhà máy điện ấy, thời con sông Phú-cam kể từ cầu gare đến An-cựu chỉ bơn một kilomètre rưỡi mà đến 5 cái cầu lại một cái sắp làm thêm là 6 cái.

Ước ao rằng lối sông Bình-lục cũng là một lối sông thông với sông Hương-giang, đầu sông ấy nơi tiếp giáp với sông Hương-giang có đắp cái đập đá để ngăn nước mặn, nơi ấy thường khi mùa đông lại lội nước trán qua đập chảy mạnh như thác, lắm khi người qua lại bị chết đắm rất nhiều, nếu nhà nước sẽ làm một cái cầu bắc ngang ở trên đập bỏ xích vào trong ít trăm thước thời thật rất là tiện lợi cho kẻ qua lại bán buôn và lại lắm khi tránh được sự nguy hiểm cho người bành khách kẻ mà đến mùa lội lội lắm khi làm ngăn trở cho việc thông thương của miền hạ ban với nơi Kinh-thành mà cái đập đá là một nơi mỗi ngày bằng có trăm nghìn người qua lại.

Cờ bạc một cách mới. — Thường thấy những cách cờ bạc nặng đời thay chỉ vì sự quan hệ mà sinh ra lắm cách, Đã có những nơi đánh bạc gọi là ruồi đậu, người ta mỗi người đặt tiền bạc ra giữa, miễn tiền bạc ai có con ruồi đậu vào thời được ấn mấy người khác. Lại có cách xem người kẻ chài cắt rớ khi thò cái vợt mắc trong rớ đem chẩn lẻ mà đánh với nhau v. v. Những cách ấy nay đã thôi, lại mới bày một cách lạ, nghĩa là mở ra một quyển sách rồi tự nhau nắm, bảy người mở ra mỗi người nắm bảy, chín người, hoặc một vài mươi tương rồi bỏ bạc giấy vào rồi lại mà giở từng tờ một ; hễ tờ nào đến tờ khác, bạn mỗi người giở mấy tờ, ai gặp thời được lấy bạc. Cách ấy nay đánh đông lắm, chẳng hay đã bị ai bắt buộc tội lệ khi nào chưa ?

VIỆC TRUNG-KỲ

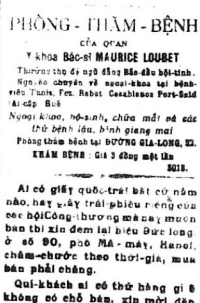
THỪA-THIÊN

Sét đánh. — Chiều hôm 5 Juillet có trận mưa dông lớn, sấm sét vang trời, tại miền Thừa-lưu có một mụ kia bị sét đánh chết.

Nguyên là có ba mụ người ở xa, chở thuyền đến sông Thừa-lưu để lên nói đến cửa, hôm ấy mưa to, cả ba mụ đều chạy về thuyền nấp mưa. Đương chạy mà nghe một tiếng sét vang động thì cả ba đều ngã lăn ra giữa ruộng. Được một nỗi thì thấy hai mụ lần lần tỉnh dậy, còn một mụ cứ vẫn nằm xóng xượt ngay đó, người ta ngờ rằng tại mụ cầm đầu lưỡi rựa cho nên điện khí truyền vào mình mà chết, nghe đâu không có thương tích gì. Sau táng xóm báo quan về khám xong cho an táng.

(Xem trang thứ ba).

Tranh nay trích ở quyển tiểu-thuyết « **Duyên-Nghiệp Lý Mai** » mới xuất-bản. Giá 0$18. Bán ở các hàng sách. Ai mua buôn xin hỏi M. Vũ-Đức-Thanh, 51, Hàng Bông, Hanoi.



3296

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y khoa Bác-sĩ **MAURICE LOUBET**

Thường trú tại Nhà Băng Bảo-tồn bội-tinh.

Ngoại-khoa chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenon, Fer. Robet Casablanca Port-Said Ai-cập Sức

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bình giang mai

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 52.

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

3015.

Ai có giấy quốc-thể bắt cứ năm nào, hay giấy trái-phiếu trúng cuộc hội Công-thương mà muốn bán thì xin đem lại hiệu Đức long ở số 90, phố Mã-mây, Hanoi, chậm-chước theo thời-giá, mua bán phải chăng.

Qui-khách ai có thứ hàng gì ở không có chỗ bán, xin mời đến chậm-chước hay là viết thư đến, bản-hiệu xin kết xức cỡ-vũ mua bán giùm cho bằng được như ý các ngài.

ĐỨC-LONG-HIỆU

3050 *cẩn-bạch.*

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẢN NHIÊN 祭

Ngày thứ năm :

LONG HỔ TRANH CẦU

Tối thứ năm :

CƯỜNG-ĐẠO HỮU LƯƠNG - TÂM

Anh kẻ trộm nhưng vì có bụng phúc đức mà sau bốn người con đều thành đạt, gặp gỡ một cách rất lạ làng.

Ngày thứ sáu :

LÃ-BỐ HÍ ĐIÊU-THIỀN

Nhân ngày hội lớn bản-hội xin lựa rất oai Lã-Bố vũ oai Điêu-Thiền cho thực được xứng đáng để hiến liết-qui một món thêm vị với cuộc vui chung trong ngày hội.

Tối thứ sáu

NGỌC-CAM, NGỌC-KHỔ

La làng nhất bà cụ ngoại 70 tuổi để sinh đôi, làm lắm trò không thể nào nhịn cười được. Chỗ hai nàng đi hành-khất than văn thực là ai oán.

Tối thứ bảy :

TUYỂN PHU NGỌC PHỐI

Tích này là một tích rất hay rất lý thú mà bản hội lại khéo lựa cắt các vai thực được xứng đáng, nên lần nào diễn, liệt-qui cũng chiếm cổ đến đông. Nay có người danh sĩ soạn giáp hơn mười bài thơ và câu văn-đáp chỗ Ngọc-chân kén chồng, thực là tài-tình.

Tối chủ-nhật :

ÔNG THIỆN ÔNG ÁC

Hai ông đều là Tuổi-tử con vua nước Phi-châu, chỉ vì tâm địa khác nhau nên cảnh-ngộ hai ông gặp gỡ nhiều sự lạ lùng. Nếu không tường sự tích thì ai cũng phải hỏ nghi có sao ông ác cũng thành phật.

Tối thứ hai :

HẠNH NGUYỆN CÔNG HỒ

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 12 đến thứ ba 18 Juillet 1922

Ba bức bản ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Cốt việc lớn trong thế giới

Rất hay ! Rất lạ !

QUANG-MINH HOÀNG-HẬU

REINE LUMIÈRE

Thiếu thế ba

Nghỉ

CÉSAR BORGIA

Đại bi-kịch dài 5 hồi

Rất nhiều cái đẹp và quái ác theo thời bấy giờ

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ lối thứ hai và chiều thứ bảy

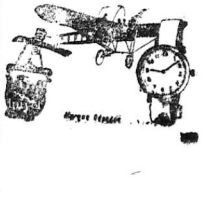
TRÀ TIỀN BẰNG CỌC-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả báo quán bằng cọc-niêm, sự ấy thật cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì báo-quán không nhận tiền vì trả bằng cọc-niêm cả

華 PAO-VA 寶

號八廿牌門街蒲行內河京東



Làm và bán đủ các đồ vàng bạc, như : vòng, xuyến, hoa, hột, khuyên, nhẫn, v. v.....

Bán các đồ ngọc và hạt châu rất qui ở bên Tàu lại sang, đồ sứ, đồ cổ, đồng hồ, nhôm-kính, v. v.....

Làm thực tốt — Giá phải chăng

Xin Qui-khách chiếu cố đến :

Phố hàng Bồ, số 28 — Hanoi

2023

Po Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Tư rofilms của Cornell.

THANH-HÓA

Ngày hội 14 Juillet. — Chương trình ngày hội 14 Juillet năm nay đã định như sau này :

Ngày 13 Juillet :

16 giờ : Phát chẩn gạo cho kẻ khó.

Ngày 14 Juillet :

Tại trước cửa tòa Sứ :

6 giờ : Thổi kèn — Bắn súng thần-công.

7 giờ 30 : Điểm binh lính khố xanh.

8 giờ : Tiếp khách tại tòa Sứ.

9 giờ : Thi xe đạp.

9 giờ 30 : Thi xe ngựa.

10 giờ : Thi các nhà trang phục trẻ con thiết (phố lớn) — Hát bội và hát cô đầu.

Tại trong thành :

Từ 10 giờ đến 19 giờ : Leo cột — Đập nồi — Nhảy bao — Chọi gà — Thi xe một bánh (bicyclettes) — Thi đánh vật — Chọc chuông — Kéo cắt lấy các đồ chơi — Bịt mắt bắt lợn — Thi ngựa.

21 giờ : Bước đèn.

22 giờ : Đốt cây bông

Ân tứ kim-khánh. — Trước khi Hoàng thượng ngự giá như Tây ngài đã chân-phê ân tứ kim-khánh để tặng Lang cho ông Bùi-tường-Lân phán-sự thương hạng các tòa Sứ bưu trí thưởng thụ Hồng-lô tự khanh.

Mới đây ông đã nhận được lục chỉ, và cách vài ngày nay ông đã nhận được sắc và kim-khánh

Ai được ân này cũng lấy làm mừng tỏ cho ông khôn xiết ; ông được Chánh-phủ trọng thưởng như vậy, thật là đích đáng, vì ông là một bậc lão thành rất cần mẫn, tuy bây giờ về hưu rồi, mà nội trong hạt có việc công ích gì thì ông cũng ghé vai vào gánh vác lấy một phần quan trọng rất lớn, ý như việc hội tri-tân, lúc còn bình-sinh ông lo làm trường-hội, mà ông cũng cứ phải sắn sóc lo toan cho hội được thịnh đạt, lại như việc lập nghĩa-địa cho người đồng-bào mình, thì ông cũng dùng làm hội-trưởng mà thân hành đi quyên thật là có công, mà không quản khó nhọc bao giờ ; như vậy việc quốc-trái, thì ông cũng hết lòng cổ động cho trong phủ-xã dân-làng mà mua, vì các lẽ ấy nên nay ông được trọng thưởng như vậy thật là đích đáng vô cùng, thật là vẻ vang cho ông và lại vẻ vang cho các bạn đồng liêu với ông lắm.

Bản-quán xin có lời mừng ông Hưởng Lân.

Thương giới tân văn

Ngày 13 Juillet 1922

Giá bạc

Cho Nhà nước, ... 71.06

Nhà Ngân-hàng 6.75

Tàu tới tàu đi

Tàu *Orénoque* khởi hành ở Haiphong đi Saigon ngày 14 Juillet.

Tàu *Armand Béhic* khởi hành ở Haiphong đi Phán ngày 14 Juillet

Tàu *Amboise* ở Marseille đã đi Hồng-Pháp và Nhật-bản ngày 16 Juin

Tàu *Cordillère* đã khởi hành ở Marseille đi Đông-pháp, và Nhật bản ngày 30 Juin

Tàu *Commissaire Pierre Leroy* sẽ tới Haiphong ngày 12 Août.

Quạt Máy

Hiệu QUẢNG-HƯNG-LONG
Hanoi, mới về nhiều thứ quạt máy.

Quạt treo trần — Quạt để bàn — Quạt quay đi quay lại, hiệu Marelli, là thứ quạt tốt nhất hoàn-cầu

Xin qui-khách mua mau kẻo hết.

2078

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais
HANOI



Bạn hàng bản và may các thứ quần áo Annam và áo Tây đẹp. Gần, vừa, nhanh, rẻ, hơn hẳn các thợ khác. Mới lại vừa nhận được một thứ dạ đẹp, để may áo đi mưa.

2015

Chúng a nên lợi cửa hàng này mà sắm đồ gỗ nhiều kiểu mẫu mới, chế ra đẹp lắm và bề bền hơn cả.



Cửa hàng tôi chuyên vẽ đồng và vẽ kiểu mẫu đồ gỗ rất đẹ coi và bán giá phải chăng, nếu ta cả catalogue theo như lối bên quý quốc vẫn gửi sang bên này để hiểu các quý khách ở xa gần muốn đóng đồ kiểu xem thì cho người nhà lại lấy hay là gửi thư ai thì viện (tính theo cả tiền phí tổn gửi đi) biết các quý khách xem.

LƯU-BÁ-VI, Propriétaire
VĨNH-XƯƠNG
35, Rue Pellonneau tức là phố Lò-xã, Hanoi
Téléphone 218 2051

VIN VEN CHỢ KỲ





THÁI-HƯNG

21, Phố Hàng Bông, 21

HANOI

Bán đủ các thứ mũ kiểu mới thật nhã [illegible] mũ Capeaux piques), mũ feutres đủ các thứ mới và [illegible]

Bán rẻ hơn cả các nơi khác, hàng rất tinh-xảo, kỹ-lưỡng, nhanh-nhẹ. Giá bán [illegible]

Bán buôn và bán buôn, bán lẻ đi các tỉnh. Các qui-khách ở xa muốn mua hàng [illegible] bán hiệu xem mẫu thứ ai. Bên-nhà sẽ gửi hàng đi ngay, theo lối Tàn hóa giao [illegible] (contre remboursement). Xin các qui khách tin-cẩn.

28 **THÁI-HƯNG kính bạch.**

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các [illegible] Phốt phát (Phosphates) đến [illegible] những ca nhà tư [illegible] tàu, chở [illegible] đỗ bán [illegible] Quinhon (Centre d'Annam) [illegible] Hồng nhập [illegible] Tirés à Emprunt [illegible] dont [illegible]

Những ai ấy phiếu Quốc trái, cũng thời mà [illegible] giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của nhà [illegible] mua hàng chứa được vật, mà khi đến nơi giữ tiền mặt [illegible] những tờ trái phiếu [illegible] giấy mà ấy, mà nếu đang [illegible] được mở trăm số trái cấp [illegible]

Những các lone [illegible] chín được phát-pond, muốn biết [illegible] lòng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN
Ltd, Actions [illegible]
HANOI [illegible]

2065

HIỆU BẢO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bảo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bảo-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông BOLBE để chữa a-phiện
SOLUTION R. BOLBE
2 $ 50 một chai

Thêm loại mới về Muỗi đứng thuốc này nhỏ vào đèn dầu hỏa là người Pháp thì muỗi đi mất được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ các khí-huyết, mỗi một thứ muỗi làm một giọt, dùng thuốc này hay hơn.

Máy thứ bán-hiệu bay bán :

Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiện vào đa như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho gọi SIROP PECTORAL, thứ có số mũi.

Thuốc lọc chì nước, lọc được được thai

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc nâng = 2 0 0 to 30 viên,
thuốc trụ = 0 90 một chai

Chữa các chứng lậu, chẳng kỳ nào nên chỉ uống thuốc cachets antiseptiques ou thuốc bicarbonate cũng bắn hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được số số người nhất định lắm.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ

Trị phong tình, lậu mới mắc ngay, không dứt, hay là khi khỏi rồi mà đến muỗi mắng, nước tiểu, ra mủ, nước, thuốc này đều có thể trị được cả.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MỔ-SẺ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA
và máy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure

Bán cuốn và bán hạo-kiu

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DẺRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 Litre

Trị bệnh giang mai lối bị mọc ung cả. Dùng thuốc này thì thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc. Dùng thuốc thác rồi cũng nên phải uống thuốc này thì mầy chắc khỏi hẳn được : Thuốc này rất hay, rất quí, ai chẳng hại gì đến sự sinh đẻ, lại bổ sức cho người có bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong mỗi tháng thì nên mua mỗi chai lớn lớn. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

LAROZE
CHININE QUINA GUSSAC
Rất bổ
dùng cho mọi người
ốm yếu.
BÁN TẠI
NHÀ
GUIOT FRÈRES
ở Hanoi-Haiphong,
và tất cả các cửa hàng
bán lẻ ở các tỉnh.

潘德成

PHAN-ĐỨC-THÀNH

GRANDS ARRIVAGES SOIERIES
CHINOISE, FRANÇAISE, TONKINOISE, DIVERSE ÉTOFFES ET THÉ DE CHINE
Bản hiệu bán đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng ngoại Bắc.
các thứ vải và chè Tàu Bắc-xuân-học hiệu, mọi quần áo Annam và quần áo Tây, đủ các lối
Bán hiệu có bán vàng điệp Vĩnh-thịnh long chính-hiệu
GROS & DÉTAIL
HANOI — 2, Rue des Cantonnais, 2 — HANOI

Kính trình các quí khách biết cho rằng bản hiệu chúng tôi bán nhiều các thứ to lụa gấm vóc tàn khác sau này :

Hàng Bắc Kinh-triều đủ các phẩm, Gấm nóng vàng bạc, gấm thật thổ, Gấm dùng may giường đệm, kim ngân đoàn thân-huyền, satin hoa trơn, nhiễu các thứ mới, cachemire, alpaga, thượng hạng tốt, sa vân mình, sa lay hoa và trơn, Long sa trơn, gấm chân hoa, sa nhung, thứ nguyên tính riêng bằng Saigon, các thứ tính hoặc là sa lượt hàng tốt kỹ đa fantaisie may đồ parisienne, đồ đầu, serge may quần áo tây, và các thứ tây tạo không thiếu một gì, lại có cả các thứ đồ làm lễ nữa [illegible] thì phẩm, may sang mũ bao giá nhất định không phải mặc cả, xin mời các qui khách chiếu cố [illegible] ở bản các qui khách xa mua muốn lấy mẫu remarkations và hỏi giá hoặc mua [illegible] thì bao thơ về gửi ngay về là xong. Các mua hàng. Hàng bán mà gói đi xa cẩn, tính giá như là các qui khách đến tại hiệu vậy. Hiệu chúng tôi lại có cả thợ may quần áo Tây, và quần áo Annam rất [illegible] bản hiệu đã thử các nơi rồi thì khỏi về thử lần [illegible]

Các qui khách nào muốn may quần áo xin gửi cho một mẫu đầu tiên trước con thì bản hiệu sẽ gửi [illegible] Remboursement.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.

Ở ĐƯỜNG CHARNER, NỐ 67, SAIGON

Giá mua đông niên 6 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

Phát Bán đồ « TÂN TÂY » ở Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CHỮ MỚI ĐẾN!!!

Bản-quán vừa nhận được ở bên Tây, nhiều thứ chữ rất đẹp, in đủ các thứ.

Bản-quán lại có cả mấy đá để in các thứ tranh vẽ thực đẹp, in đủ các mầu.

Bản-quán lại có cả mấy chụp ảnh để in nữa.

Bản-quán lại có cả các thứ mấy đúc clichés chì nữa.

Công việc làm rất nhanh, giá tính lại rất rẻ.

Kính cáo

VĨNH-THÀNH ÂN-QUÁN

№ 197

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-KỲ-MỤC *dịch thuật*

Vệ-hoán qui xuống tâu rằng :

— Con gái kẻ hạ-thần chút thân bồ-liễu, được kết duyên cùng *Hùng-hiệu* tướng-quân, đã là quá phận, bà lắt lại chối từ.

Vua *Thanh-tôn* cả cười mà phán rằng :

— Trẫm nghĩ thật đã không sai, các ngươi cũng chớ nên e-nệ.

Hùng-hiệu lạy tạ. Vua *Thanh-tôn* lại trọng thưởng cho tất cả các tướng sĩ đi, lòng chính, rồi cho về nghỉ. Còn các tướng-sĩ đã tử trận, truyền Binh-bộ ghi tên để thưởng tiền cho vợ con, và lục-dụng các con em người ấy để báo cái công đã vì việc nước mà thiệt mạng. Ngày hôm sau, lại ban yến khao thưởng các tướng sĩ.

HỒI THỨ XLVI

Vua *Thanh-tôn* phong thưởng cho các tướng-sĩ, ai nấy đều được hoan-hỉ cả. *Hoàng-phủ-kinh* bảo các tướng rằng :

— Các ngươi nếu không được quan-định-hộ bộ *Lệ* tác-thành cho thì làm gì có ngày nay, vậy ta nên đến bái-tạ mới phải.

Các tướng đều vâng lệnh. *Hoàng-phủ Trường-hoa* cùng *Vệ-dũng-nga* cũng đều cưỡi ngựa theo các tướng đến tướng phủ. Lại nói chuyện quan Hữu thừa-tướng là *Lương-giám* cùng *Lệ-minh-đường* về phủ, thuật việc phòng quan tiến trước cho cả nhà nghe

Bỗng thấy nữ-tỳ cầm cái danh-thiếp vào tâm rằng :

— Có cha con tả-hiền-vương (tức là *Hoàng-phủ kinh*) cùng các tướng xin vào ra yết.

Lệ-minh-đường nghe báo, tức khắc truyền người nhà sửa tiệc rồi cho mời cha con *Hoàng-phủ-kinh* cùng *Vệ-hoán*, *Hùng-hiệu*, *Xích-anh-nam*, *Vương hào* vào, còn các tướng thì xin để đến hôm khác. Người nhà ra truyền bảo như vậy, nàng *Hoàng-phủ Trường-hoa* liền mời nàng *Vệ-dũng-nga* về chơi nhà họ *Doãn* còn các tướng ai nấy đến trở về nhà công-quán.

Khi bọn *Hoàng-phủ-kinh* vào, *Lệ-minh đường* xuống tiếp nghênh tiếp. Bọn *Hoàng-phủ-kinh* đến qui cả xuống mà thưa rằng :

— Chúng tôi vào bái-yết, lại thêm phiền cho đại-nhân.

Lệ-minh-đường nghĩ thầm : ta tỏ ơn nào mà để cho cũng phụ (bỏ chồng) phải xụp lạy. Nghĩ vậy với vàng quì xuống mà đáp rằng :

— Lão đại nhân về các nhân huynh trở lễ quá như thế này, bà chẳng khiến cho chúng tôi tổn-thọ mất ra !

Hoàng phủ-kinh nói :

Cả nhà chúng tôi cũng ơn tướng đây đều độ ơn đại-nhân để bại cho được có ngày nay đắc dấu rằng rằm lạy, cũng chưa là quá đáng.

Khi các tướng lạy rồi, *Hoàng-phủ kinh* lại nói :

— Xin mời quan Hữu thừa tướng họ *Lương* ra cho chúng tôi lạy chào.

Lệ-minh đường nói :

— Nhạc-phụ chàng đi đã vắng chưa về, vậy xin đa-lạ cái lòng quá yên ấy.

Nói xong, mời *Hoàng-phủ-kinh* ngồi lên ghế trên. *Hoàng-phủ kinh* nhất định không nghe, chỉ dùng lễ tân-chủ cùng ngồi mà thôi. Còn các tướng đều ngồi dưới cả. Khi uống trà xong, người nhà dọn tiệc, *Lệ-minh-đường* mời các tướng cùng ngồi uống rượu, rồi ân-cần khuyên đãi, trò chuyện rất vui-vẻ. Uống rượu hồi lâu, bọn *Hoàng phủ kinh* đều đứng dậy cáo từ lui ra.

Cha con *Hoàng-phủ-kinh* về nhà họ *Doãn*. *Doãn* phu-nhân trách mắng *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* rằng :

— Năm trước ta ở *Sạ-đ*[illegible] đã bảo con nên lấy *Vệ-dũng-n*[illegible] vơ nay thánh-thượng tứ-[illegible] con lại từ-chối mà nhường cho *Hùng-hiệu* hà chẳng có ý trái lời dặn của ta hay sao ! như thế thật là bất hiếu !

Hoàng phủ thiếu-hoa nói

— Xin thân-mẫu bớt giận cho con được giải bày : con cảm cái lòng tiết-nghĩa của họ *Mạnh*, chỉ xin lấy một người thiếp để mong đường kết tự mà thôi, còn ngôi chính-thất bao giờ cũng nhường họ *Mạnh*. Nàng *Vệ-dũng-nga* là ân-nhân của nhà ta, lại là nghĩa-nữ của thân-mẫu, chẳng lẽ con lấy nàng làm thiếp. Nay nàng kết duyên với *Hùng-hiệu* thì nàng tức là chị dâu con, lại càng hợp ý vậy.

Hoàng-phủ-kinh bảo *Doãn* phu-nhân rằng

Con ta nghĩ đến thế cũng là phải, ta chớ nên trách mắng.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói với *Hoàng-phủ-kinh* rằng :

— Con xin sang nhà họ *Mạnh* để bái viết nhạc-phụ con.

Hoàng-phủ-kinh ưng thuận, *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* liền lên ngựa đến nhà họ *Mạnh*. *Mạnh-sĩ nguyên* nghe báo, sai con trai là *Mạnh-gia-linh* (bấy giờ *Mạnh-gia-linh* đã thắng Hàn-lâm-viện thị-giảng học-sĩ) ra đón. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* cúi chào, rồi theo *Mạnh gia linh* vào nhà trong để bái yết *Mạnh sĩ-nguyên*.

Khi mừng trà xong, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* nói với *Mạnh-sĩ-nguyên* rằng :

— Dạ dám bẩm nhạc-phụ ! Chẳng hay phận mọ[illegible] viên tăng tại chỗ nào, tiện-tế muốn xin đến để lễ một tuần rượu. Khi sống đã không được đông-sang thì đến khi chết cũng xin cho đông-huyệt, mới cam lòng hả dạ vậy.

Mạnh-sĩ-nguyên động lòng thương xót mà đáp rằng :

— Tiện-nữ năm xưa hành-thích, reo mình xuống sông, thi-thể trôi đi mất, còn đâu mà có nghĩa mộ !

Hoàng-phủ thiếu-hoa khóc mà thưa rằng :

— Số mệnh tiện tế nay thật là khổ sở. Khi lịnh-viên còn sống, đã không được trông mặt, sau khi tị thế rồi, lại không được đến lạy trước phần-mộ, ngày nay càng nghĩ càng thêm đau lòng !

Mạnh-sĩ-nguyên khuyên giải mà rằng :

— Hiền-tế bất tất phải phiền não, muốn trông mặt tiện-nữ cũng chẳng khó gì. Khi tiện-nữ hãy còn, rất tinh nghề vẽ, có vẽ một bức chân-tượng rất giống, tôi đã gởi thư về nhà gói gia-quyến tới Kinh, chỉ độ đến tháng 11 này thì nội-nhân tôi đi tới đây, bấy giờ hiền-tế nhìn bức tranh sẽ hay nhác nào cũng như trông thấy tiện-nữ.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Nếu vậy thì hay lắm ! Nhưng tôi chỉ sợ nhạc-mẫu lại quên không đem theo chẳng. Nay xin gởi thư cùng nhạc-mẫu, dặn thế nào cũng phải nhớ mà mang đến.

Mạnh-sĩ-nguyên nói :

— Nội-nhân tôi rất yêu-giấu tiện-nữ, bức tranh ấy lúc nào cũng treo ở trong phòng, đề thường được nhìn thấy luôn luôn, tài nào chẳng đem theo, hiền-tế bất-tất phải lo-ngại.

Hoàng-phủ thiếu-hoa mừng lắm. *Mạnh-sĩ-nguyên* truyền người nhà bày tiệc, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* từ-chối mà rằng :

— Xin nhạc-phụ để cho đến hôm khác.

(Còn nữa)

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn